

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 26/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 december 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (RP 275/2014 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Tapani Koivumäki och överinspektör Pauliina Kanerva, arbets- och näringsministeriet
- överingenjör Leena Ahonen, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- äldre brandinspektör Kari Telaaranta, Mellersta Nylands räddningsverk, som representant för Suomen Pelastusjohtajat ry
- äldre expert Merja Vuori, Kemiindustrin rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor ändras. Lagen ändras för att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets nya direktiv om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår ska kunna införlivas med den nationella lagstiftningen.

Ändringarna gäller särskilt produktionsanläggningars tillsynsplaner och tillsynsprogram, verksamhetsutövarens skyldighet att informera

samt myndigheternas skyldigheter att höra och informera.

I propositionen föreslås det också att bestämmelserna om explosiva varor preciseras. Det föreslås att det tas in bestämmelser i lagen om tillverkning av explosiva varor med mobila aggregat samt om tillfällig upplagring av explosiva varor. Dessutom ska bestämmelserna om upplagring av explosiva varor i samband med handel och om övervakningen av den preciseras.

Lagen avses träda i kraft den 1 juni 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Propositionens främsta ändring är att verksamhetsutövarnas förpliktelser ska definieras enligt ett klassificeringssystem för kemikalier enligt CLP-förordningen¹.

Den nya CLP-klassificeringen definierar anläggningarnas säkerhetsåligganden huruvida det i enskilda fall gäller en omfattande eller obetydlig industriell bearbetning av kemikalier. Klassificeringen fastställer också om verksamhetsutövaren ska upprätta ett dokument som beskriver verksamhetsprinciperna eller en säkerhetsrapport, enligt vilket enskilda anläggningars skyldigheter bestäms.

Propositionen innehåller tillägg också i fråga om skyldigheter att informera allmänheten. Verksamhetsutövaren ska informera om säkerhetsåtgärder vid produktionsanläggningar som föranleder risk för storolyckor och om handlingsdirektiv vid fall av storolycka. Informationen ska sammanställas i ett dokument och hållas tillgänglig för allmänheten också i elektronisk form. Skyldigheten gäller både anläggningar som ska upprätta säkerhetsrapport och dem som ska upprätta verksamhetsdokument. Den gällande regleringen är i detta avseende inte förpliktande varvid dokument om verksamhetsprinciper inte alltid har lett till faktiska åtgärder i praktiken. Därför är den nya skyldigheten att visa att verksamhetsprinciperna tillämpas motiverad. Det nya 2 mom. i lagförslagets 30 § klargör de innehållsliga kraven på dokumentet om verksamhetsprinciper. Ekonomiutskottet anser också att den föreslagna 31 § förbättrar och samordnar anvisningarna till allmänheten så att de bättre motsvarar regleringen på lägre nivå om externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk.

¹ Förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen).

Lagförslagets 27 a § och 64 § innehåller krav motsvarande 79 § i räddningslagen (379/2011) om riskorientering i tillsynen. Ändringen bidrar till att förena tillsynsåtgärderna enligt räddningslagen och kemikaliesäkerhetslagen och att rikta in tillsynsresurserna ändamålsenligt. Kravet på Tukes att utarbeta en tillsynsplan för de objekt som ska övervakas ger ökad insyn i grunderna för tillsynen. Utskottet menar att ändringarna är ändamålsenliga.

Enligt gällande lag ska ett vite som utfärdats av behörig räddningsmyndighet utdömas av förvaltningsdomstol. Förfarandet avviker från andra myndigheters behörighet samt också från räddningsmyndighetens behörighet enligt räddningslagen. Handläggningstiderna i förvaltningsdomstolarna är tidvis långa och beslutet kan överklagas. Räddningsmyndigheten kan inte fortsätta behandlingen innan det ärende som gäller utfärdande av vite har behandlats. Räddningsmyndigheten har således inte enligt gällande reglering effektiva medel för att ingripa mot försummelser som inte rättas till ens med hot om vite. När syftet med tillsynsmyndigheternas beslut i sista hand är att minska person-, miljö- eller egendomsskador samt främja den allmänna säkerheten, bör besluten i regel iakttas även utan att de har laga kraft. Utskottet anser att det är viktigt för att lagens syften ska nås att sista meningen i 123 § stryks enligt propositionen.

Detaljmotivering

12 §. Drift och underhåll av en produktionsanläggning. I paragrafen föreskrivs om verksamhetsutövarens skyldigheter som gäller driftssäkerhet och underhåll i fråga om produktionsanläggningars aggregat och anordningar. Enligt paragrafens 3 mom. får aggregat och anordningar som innehåller synnerligen lättantändliga, lättantändliga och explosiva kemikalier samt explosiva varor placeras i en byggnad endast i en sådan mängd som är nödvändig för att verksamheten ska kunna organiseras. I paragrafens 4 mom. föreskrivs mer omfattande om farliga ke-

mikalieer och explosiva varor. Enligt den får produktionslokaler endast innehålla sådana mängder farliga kemikalier eller explosiva varor som är motiverat med avseende på verksamheten och säkerheten.

Ändringen av 3 mom. i 12 § innehåller den begränsning som avses i den nuvarande lagen i fråga om produkter med låg flampunkt uttryckt i termer enligt CLP-förordningen. Den nödvändighetsbaserade avgränsningen av brandfarliga vätskor bör gälla också vätskor med en flampunkt mellan 60 och 100 °C. Eftersom flampunkten inte nödvändigtvis står i samband med hur en brinnande vätska beter sig, utan också andra egenskaper inverkar på vätskans brandfarlighet, bör formuleringen i 3 mom. göras mer heltäckande och samtidigt också samordnas med formuleringen i 4 mom.

31 §. Verksamhetsutövares informationsskyldighet. Paragrafen föreskriver om verksamhetsutövarens skyldighet att informera. Informations-skyldigheten genomförs oftast i samarbete med informationsskyldigheten inom räddningsmyndigheten. Eftersom det handlar om information om risk för storolycka är det viktigt att kraven i

olika bestämmelser stämmer överens. Ekonomiskottet anser det angeläget att 2 mom. utökas med kravet att bägge nationalspråken ska användas.

64 §. Tillsyn och inspektion av upplagring i samband med handel. Handeln med fyrverkeripjäser i Finland är kortvarig och säsongbetonad. Försäljningslagren kan i många fall upprättas rentav samma dag som försäljningen inleds. Räddningsmyndigheten har inte nu, och sannolikt inte heller inom den närmaste framtiden, resurser att granska försäljningsställena enligt formuleringen i propositionen innan försäljningen inleds. I praktiken görs inspektionerna medan försäljningen pågår och några säkerhetsrisker i anslutning till det har inte iakttagits. De ord som fastställer att inspektionen ska ske innan lagret tas i bruk föreslås bli strukna.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) 4—6 §, 10 § 1 mom., 12 § 3 mom., 23 § 1 mom., 25, 27, 30—32 samt 58—60 §, 63 § 1 och 4 mom., 64, 79, 81, 82, 84, 85 och 91 §, 115 § 2 och 3 mom., 123, 125, 130 och 134 §,

av dem 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1030/2009 och 690/2014, 6, 91 och 125 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1030/2009, 23 § 1 mom. samt 25 och 58 § sådana de lyder i lag 1271/2010, 27, 30, 31, 60 och 130 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1271/2010, 63 § 1 och 4 mom. samt 64 § sådana de lyder i lag 1030/2009, 82 § sådan den lyder i lag 400/2013, 84 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 400/2013 samt 115 § 2 mom. sådant det lyder i lagarna 1030/2009 och 1271/2010, samt

fogas till lagen nya 23 a, 26 a, 27 a, 58 a, 58 b, 59 a, 64 a, 82 a och 94 a §, ett nytt 12 a kap. samt nya 126 a och 128 a § som följer:

4—6 och 10 §
(Som i RP)

12 §

Drift och underhåll av en produktionsanläggning

Aggregat och anordningar som innehåller *farliga* kemikalier *eller* explosiva varor får placeras i en byggnad endast i en sådan mängd som är nödvändig för att verksamheten ska kunna organiseras.

23, 23 a, 25, 26 a, 27, 27 a och 30 §
(Som i RP)

31 §

Verksamhetsutövares informationsskyldighet

(1 mom. som i RP)

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning för vilken en säkerhetsrapport krävs ska lämna informationen till sådana personer samt sådana närliggande skolor, sjukhus och andra byggnader i allmänt bruk samt produktionsanläggningar som kan beröras av en storolycka som har fått sin början i den produktionsanläggning för vilken säkerhetsrapporten krävs. Informationen ska innehålla uppgifter om verksamheten i produktionsanläggningen, de kemikalier som orsakar risk för storolycka, riskernas art samt hur befolkningen varnas och hur den förväntas agera i olyckssituationer. *Informationen*

om åtgärder som gäller produktionsanläggningen och handlingsdirektiven i fall av storolycka ska ges på båda nationalspråken.

(3 och 4 mom. som i RP)

32, 58, 58 a, 58 b, 59, 59 a, 60 och 63 §
(Som i RP)

64 §

Tillsyn och inspektion av upplagring i samband med handel

(1 mom. som i RP)

Räddningsmyndigheten ska inspektera att verksamhetssätten och det tekniska genomförandet vid ett sådant lager som avses i 1 mom. stämmer överens med kraven (*utesl.*).

(3 och 4 mom. som i RP)

64 a, 79, 81, 82, 82 a, 84, 85, 91 och 94 a §
(Som i RP)

12 a kap.

Kungörelse och information om tillståndsärenden

104 a—104 d, 115, 123, 125, 126 a, 128 a, 130 och 134 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 13 januari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkari /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Teuvo Hakkarainen /saf
Antti Kaikkonen /cent
Pia Kauma /saml
Jukka Kärnä /sd
Päivi Lipponen /sd

Jari Myllykoski /vänst (delvis)
Martti Mölsä /saf
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf
Harry Wallin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.